

Stanje vjernika i moral čestitih u Ramazanu

Pravi vjernici nastoje da u Ramazanu učine što više dobrih djela, kao što je: dobročinstvo roditeljima, posjećivanje porodice, činjenje dobra bližnjim. Isto tako svoju pažnju posvećuju odgoju porodice i djece na plemenitost, udjeljivanje i zalaganje. Pri tome ne zaboravljaju ni dobročinstvo prema svojim komšijama, naređivanje na dobro a odvratanje od zla, kao i posjećivanje dragih prijatelja s pažnjom i ljubavlju u ime Uzvišenoga Allaha.

Sva zahvala jedino pripada Allahu, i neka je mir i spas na onoga poslije kojega nema Poslanika, na njegovu porodicu, njegove drugove i one koji budu slijedili njegovu uputu. Od Ebu Hurejre, radijallahu 'anhu, se prenosi da je Allahov Poslanik, sallallahu 'alejhi ve sellem, rekao: "Post je štit, i neka postač nepristojno ne govori niti čini stvari od džahilijeta (predislamskog doba), a ako ga neko napadne ili ga bude psovao neka kaže: 'Ja postim, ja postim', jer tako mi Onoga u Čijoj je ruci moja duša, doista je miris iz usta postača kod Allaha bolji (ljepši, ugodniji) od mirisa miska, ostavlja njegovu hranu, njegovo piće i njegovu strast zbog Mene, post je Moj i Ja za njega nagrađujem". (Buharija, Muslim, Ebu Davud, Ahmed i Ed-Darimi)

Objašnjenje hadisa

U vezi Poslanikovih, sallallahu 'alejhi ve sellem, riječi "Post je štit", je El-Hafiz u 'El-Fethu' rekao: "Dodao je Sei'd b. Mensur od Mugire b. Abdurahmana od Ebi Ez-Zenada: "štit od vatre." Kod En-Nesaija je isti hadis koji je od Aiše. Također, kod njega je hadis od Osmana b. Ebi El-Asa: "Post je štit kao štit jednog od vas u borbi." Dok Ahmed bilježi hadis lancem prenosilaca od Ebi Junusa od Ebi Hurejre, radijallahu 'anh: "...štit i jaka tvrđava od vatre." Također bilježi hadis od Ebi Ubejde ibnul-Džeraha, radijallahu 'anhu: "Post je štit sve dok ga ne probije." Dodaje Ed-Darimi: "Sa ogovaranjem." što znači: sve dok ga ne probije sa ogovaranjem. Riječ "džunne" u arapaskom jeziku znači; zaštita, zastor ili štit. Međutim, jasno se vidi i zaključuje iz samih spomenutih hadisa ovaj štit ili zastor je od vatre, kao što je to odlučno tvrdio Ibn Abdul-Berr, iako je pisac djela 'En-Nihaje' rekao: "Značenje da je post štit jeste samim time što štiti postača od štetnih strasti." Dok je El-Kurtubi rekao: "To se vraća na njegovu šeri'atsku formu, odnosno potrebno je da postač čuva svoj post od stvari koje ga kvare ili umanjuju nagradu za njega, kao što je naznaka o tome u Poslanikovim, sallallahu 'alejhi ve selleme, riječima: "i neka postač nepristojno ne govori niti čini stvari od džahilijeta (predislamskog doba)" Također, ispravno je da se odnosi na njegovu korist, tj. na slabljenje tjelesnih strasti, kao što na to ukazuju Poslanikove, sallallahu 'alejhi ve sellem, riječi: "Ostavlja svoje strasti..." Isto tako je ispravno da se odnosi na shodnost postizanja sevapa i uvećavanja dobrih dijela. Rekao je Ijjad u 'El-Ikmalu' značenje njegovo jeste: "Zastor od grijeha, vatre ili od svega toga". Dok je imam En-Nevevi tvrdio da se 'zastor' odnosi na zadnje spomenuto. Rekao je ibn El-Arabij: "Post je zastor od vatre zato što se njime kontrolišu strasti, jer je vatra (Džehennem) prekrivena strastima." Zaključujemo poslije svega ovoga da ako čovjek bude kontrolisao i obuzdao svoje strasti na dunjaluku bit će mu to zastor od vatre na onome svijetu. Rekao je El-Hafiz: "U dodatku hadisa od Ebi Ubejde ibn El-Džeraha je naznaka da gibet (ogovaranje) šteti postu, prenosi se od Aiše, a isto je rekao i El-Evza'i: "Doista gibet

(ogovaranje) prekida post postaču i na njemu je da naposti taj dan". Ibn Hazm je otišao malo dalje pa je rekao: "Post kvari svaki grijeh koji je namjerno, hotimično i svjesno počinjen, bilo da je to djelo ili govor, zbog samih Poslanikovih, sallallahu 'alejhi ve sellem, riječi "neka bestidno ne govori i ne čini stvari od džahilijeta." Kao što je i u drugom hadisu: "Onaj ko ne ostavi lažno svjedočenje i rad po njemu, pa, Allahu nije potrebno da ostavlja hranu i piće." Rekao je u 'El-Fethu': "Većina uleme je ovu zabranu okarakterisala kao haram, ali su istaknuli da stvari koje kvare post su: hrana (jedenje), piće (pijenje) i spolno općenje".

Koji ibadet je najbolji

Spomenuo je Ibn Abdul-Berr da je post bolji ibadet od ostalih djela, pa je rekao: "Dovoljno ti je to što je post štit od vatre". Bilježi En-Nesai' hadis ispravnim lancem prenosilaca od Ebu Umame, radijallahu 'anhu, koji je rekao: "Rekao sam: 'O Allahov Poslaniče, naredi mi stvar koju ću uzeti (prihvati) od tebe'. Rekao je: 'Drži se posta, jer njemu nema sličnoga." U drugoj predaji: "Nema mu ravnoga." Iako je opće poznato kod većine uleme da je namaz najbitniji i najbolji ibadet. Poslanikove, sallallahu 'alejhi ve sellem, riječi „neka bestidno ne govori” odnose se na postača u ovom hadisu, međutim, to ne znači da onaj ko ne posti može bestidno govoriti, jer sama riječ u arapskom jeziku 'refese' ima više značenja; bestidan govor, spolni snošaj ili njegove predradnje. Stoga se sve tri stvari mogu uzeti da su zabranjene postaču iz ovih Poslanikovih, sallallahu 'alejhi ve sellem, riječi: "Neka ne čini nešto od džahilijetskih stvari" kao što su naricanje za umrlim i dr. Rekao je El-Kurtubi: "Ne treba se razumjeti iz ovoga da su ove stvari dozvoljene onome ko ne posti, nego znači da su u svakom slučaju zabranjene, ali je zabrana još potvrđenija onome ko posti". "Ako ga neko bude psovao neka mu ne odvraća", a u drugom rivajetu "Ako te neko bude psovao reci ja postim, a ako budeš stajao onda sjedi". U svim rivajetima (predajama) je došlo da postač kaže: "Ja postim.", ali u nekim predajama je spomenuto jedan puta u nekim dva puta. Ulema se razila da li da se to kaže jasnim glasom ili će to reći u sebi tako da ga neće niko čuti? Ono što je jasnije -a Allah najbolje zna- trebao bi to reći jasnim glasom kako bi to bio njemu ukor i ukor onome ko ga čuje. "Post je Moj i Ja za njega nagrađujem." Ibn Hadžer u 'El-Fethu' spominje deset stvari oko značenja specifikacije posta da je Allahov i da za njega On nagrađuje, a potom je spomenuo sažetak toga: "Doista se nagrada za dobra djela umnožavaju, od deset do sedam stotina puta, osim posta, njegova nagrada se ne ograničava do samo sedam stotina puta, i nagradu za njega samo Allah zna kolika je, i zbog toga je Allah na sebe preuzeo da će za post lično nagraditi. Razlog specifičnosti posta što je postigao ovaj stepen jesu dvije stvari:

- Svi ostali ibadeti, odnosno, u svim ostalim ibadetima drugi imaju mogućnosti da te vide, dok je post tajna između roba i njegovog Gospodara (Allaha) čiji je nijet iskren i to čini isključivo da bi postigao Njegovo zadovoljstvo, na ovo je ukazano u riječima "on (tj. post) je Moj (on je za Mene)".
- Ostale vrste ibadeta vraćaju se ili na trošenje imetka ili tjelesnu snagu odnosno tjelesno zalaganje, dok post u sebi sadrži gušenje svoje strasti ili obuzdavanje, istovremeno izlažući tijelo smanjivanju njegovih prohtjeva, kao što je post škola koja uči strpljenju na glad, žeđ i ostavljanju prohtjeva, na to ukazuju riječi "ostavlja svoje strasti (prohtjeve) zbog Mene".

Stanje vjernika i moral čestitih u ramazanu

Vjernici su na ubjeđenju da je post najbolje sredstvo za suzbijanje duhovnih prohtjeva i strasti, a istovremeno čišćenje i uzdizanje duše, kao i njeno zaustavljanje kod Allahovih granica. Stoga postač čuva svoj jezik od: bespotrebnog govora, psovke, kaljanja časti drugih ljudi, kao i ogovaranja i prenošenja tuđih riječi. Također se ustručavaju od varanja i prevare, zakidanja na vagi, činjenja razvratnih djela, jedenja kamate, bespravnog jedenja tuđeg imetka na bilo koji način prevarom ili obmanom. Dobri i čestiti u Ramazanu se natječu da čine dobra djela, a da ostave loša djela. Natječu se u činjenju dobrih djela kao što su: obavljanje namaza, davanje zekata na način i tamo gdje je šeri'atski naređeno, udjeljivanje sadake, nastojanje postizanja imetka na halal (dozvoljen) način, kao što se paze i čuvaju od razvratnih i loših djela, a ako neki od njih u zaboravu počini nešto od

nepokornosti Allahu, brzo spomene i sjeti se svoga Gospodara, a potom se iskreno vrati Gospodaru i Njemu se pokaje od toga djela. Stoga što je post usadio u njihova srca strah od Allaha Uzvišenoga, osjećaj prisutnosti Allahovog motrenja; rekao je Allah: "Oni koji se Allaha boje, čim ih šejtanska sablazan dodirne, sjete se i odjednom dođu sebi". (Prijevod značenja El-E'araf, 201.) Stoga, doista se iskreni vjernici čuvaju i paze svih stvari koje utiču na njihov post, kao što je loš prezren moral, zato što je Poslanik, sallallahu 'alejhi ve sellem, rekao: "Onaj ko ne ostavi lažno svjedočenje i rad po njemu pa Allahu nije potrebno da ostavlja njegovu hranu i piće." (Buharija, 1903.) Vjernici su na ubjeđenju da je post duhovni odgoj a ne kazna i patnja, a ako slučajno post ne bi dao svoje dobre i korisne plodove pa nije to manjkavost posta nego nedostatak i manjakvost kod postača, zbog njegovog lošeg vladanja, njegovog nezdravog i bolesnog srca, nečiste unutrane i duše kao i lošeg razmišljanja. Čestiti i bogobojažni vjernici znaju da post mora da bude popraćen vjerovanjem i nadom u Allahovu nagradu, samokontrolom, uzdizanjem i veličanjem Allahovih svetosti, a ne samo ophođenjem za drugima i njihovo slijepo slijedenje, to je post kao post onoga koji posti gladujući i pateći se, ubijajući svoje vrijeme spavanjem ili izležavanjem i neradom.

Takav i takva osoba metaforički ubija sama sebe, želeći što brži prolazak Ramazana, kao da nije dio njegovog života i kao da u Ramazanu nije prilika za povećanje nagrade i dobrih djela (Allahu se utičemo od toga). Pravi i iskreni vjernici se u svim stvarima, pa tako i u postu, povode za Poslanikom, sallallahu 'alejhi ve sellem, i njegovim plemenitim drugovima (ashabima). Oni su bili zadovoljni Allahom i Njegovim naredbama, smirenih duša, raširenih i radosnih prsa. Zahvaljivali su Allahu Uzvišenome što im je podario mogućnost i produžio život da dočekaju mjesec posta, a nije ih učinio stanovnicima mezarja. Zbog toga slijedenja i ophođenja u njihovim dušama nema nemira niti tjeskobe, šta više, oni su staloženiji, umno mirniji, duhovno jači, ljepšeg morala u odnosima sa drugima. Ako bi bio neki od njih iskušani sa kakvim glupakom ne bi ga naveo na njegovu glupost, na njegovu drskost i bestidnost, nego bi mu rekao dva puta: "Ja postim", kao što ga je na to uputio njegov Poslanik, sallallahu 'alejhi ve sellem. Iskreni i pravi vjernici znaju da je uzvišeni i plemeniti cilj od posta jeste postizanje bogobojažnosti sa svim njenim značenjima jer je Allah Uzvišeni rekao: "O vjernici propisuje vam se post kao što je bio propisan onima prije vas, da biste bili bogobojažni". (Prijevod značenja El-Bekare, 183.) Oni, također, znaju koliki je položaj i značaj bogobojažnosti kod Allaha, njen uticaj i njeni plodovi u svim njihovim djelima. Bogobojažnost je cilj za kojim čeznu i žude njihove duše i njihova srca. Stoga, svom snagom se zalažu da bi postigli taj cilj. Isto tako znaju da je post od glavnih stvari koje podstiču i pomažu na ostvarenju toga cilja tj. postizanja bogobojažnosti. Zato je bogobojažnost spomenuta na kraju ajeta pa je prikazana kao svijetli cilj pred njihovim očima i njihovim srcima koji žele postići putem posta. S time dobiju pokajanje za ranije počinjene grijeha koje im daje ozbiljnost i čestitost (elan) u njihovim ovdunjalučkim poslovima i obavezama, a također i ahiretskim. Stoga je Allahov Poslanik, sallallahu 'alejhi ve sellem, opisao post najveličanstvenijim opisom kada je rekao: "Post je štit", što znači da je zastor i koprena koja štiti postača od grijeha i svih opasnih (klizavih) mjesta u kojima je izložen mogućnosti pada. Post je štit sve dok ga sam postač ne probije bilo to: grijesima, lošim nijetom (namjerom), lošim i nezadovoljnim njegovim dočekom (dočekom posta i Ramazana), ružnim mišljenjem, nepostojanjem osjećaja Allahovog bdijenja nad robom i dr. Vjernici se u ovome mjesecu posvete čitanju Kur'ana, Allahove knjige, oponašajući svoga prvaka i uzora Muhameda, sallallahu 'alejhi ve sellem, i njegovo stanje u Ramazanu. Svake godine bi silazio Džibril u Ramazanu kod Poslanika, sallallahu 'alejhi ve sellem, i pred njim bi proučio Kur'an jedan puta, osim zadnje godine, odnosno u zadnjoj godini to je učinio dva puta. Stoga oni u Ramazanu povećavaju učenje Kur'ana oponašajući i ophodeći se za Poslanikom, sallallahu 'alejhi ve sellem. Neki od selefa ili ispravnih predhodnika i ashaba su i po nekoliko puta tokom Ramazana činili hatme (kompletno čitali Kur'an). To učenje Kur'ana i druženje sa dobrima popratili bi i plemenitošću i udjeljivanjem od onoga čime ih je Allah Svemogućii opskrbio, pa bi udjeljivali siromašnima i potrebnima oponašajući Poslanika, sallallahu 'alejhi ve sellem, u tome, baš kao što je prenoseći od njega Abdullah b. Abbas, radijallahu 'anhuma, rekao: "Poslanik je bio od ljudi najdarežljiviji u dobru, a opet bi bio najdarežljiviji u Ramazanu kada bi se susretao sa Džibrilom sa kojim se susretao svaku noć i s njim bi provodio do pred samu zoru, i pred njim bi Poslanik,

sallallahu 'alejhi ve sellem, učio Kur'an, pa kada bi se sreo sa Džibrilom bio bi plemenitiji od poslanog (kišnog) vjetra". (Buharija, 1902.) Vjernici i dobri u ovome mjesecu udjeljuju mnogo sadaku, kao što nastoje da nahrane postače kako bi time postigli i njihove nagrade, kao što je došlo u hadisu: "Onaj ko nahrani postača ima njegovu nagradu (tj. posta ili nagradu postača koju zaslužuje), a da se time neće umanjiti nagrada ni samoga postača". (Ahmed, Et-Tirmizi, ibn Madže, a Albani ga je ocjenio vjerodostojnim u "Sahihul-Džami' br. 6415)

Čestiti vjernici i dobročinstvo u Ramazanu

Pravi vjernici nastoje da u Ramazanu učine što više dobrih djela, kao što je: dobročinstvo roditeljima, posjećivanje familije, činjenje dobra bližnjim. Isto tako svoju pažnju posvećuju odgoju porodice i djece na plemenitost, udjeljivanje i zalaganje. Pri tome ne zaboravljaju ni dobročinstvo prema svojim komšijama, naređivanje na dobro a odvracanje od zla, kao i posjećivanje dragih prijatelja s pažnjom i ljubavlju u ime Uzvišenoga Allaha.

Vjernici i itikaf u zadnjih deset dana Ramazana

Vjernici čuvaju i paze na sunnete koji su došli od Poslanika, sallallahu 'alejhi ve selleme, a naročito sunnete koji su vezani za Ramazan kao što je itikaf u mesdžidu u zadnjih deset dana, ostavljajući dunjalučke stvari iza sebe, a žudeći ka svome Gospodaru Uzvišenom, nastojeći zaslužiti Njegovo zadovoljstvo i kako bi zapečatili ovaj mjesec sa jednim od najvećih ibadeta koji približavaju roba njegovom Gospodaru. Sam Poslanik, sallallahu 'alejhi ve sellem, je provodio deset zadnjih dana Ramazana u itikafu. Rekla je majka vjernika Aiša, radijallahu 'anha: "Allahov Poslanik, sallallahu 'alejhi ve selleme, je provodio zadnjih deset dana Ramazana u itikafu". (Muslim, 1172.)

Sadakatul-fitr

Kada vjernici završe sa mjesecom posta, zahvaljuju Uzvišenom Allahu na Njegovoj upotpunjenoj blagodati prema njima, pa Allaha veličaju noć uoči Ramazanskog bajrama, isto tako udjeljuju i izdvajaju sadakatul-fitr od svoga imetka, jedan sa'a (4 pregršta) hurmi, suhih groždica, ječma ili hrane, kao što je došlo od našeg Poslanika i miljenika, sallallahu 'alejhi ve selleme, u hadisu kojeg prenosi Ibn Omer, radijallahu 'anhuma. Oni znaju da je to čišćenje postača od ružnog i bespotrebnog govora, kao što je hrana siromašnima kako ne bi bili potrebni toga dana (Dan bajrama) tražiti hranu od nekoga, kao što je to naredio Allahov Poslanik, sallallahu 'alejhi ve sellem. Gospodaru naš primi naša djela, i učini ih da budu iskreno radi Tebe učinjena, primi naša pokajanja, jer Ti Si Onaj Koji pokajanja prima i Koji je Milostiv.

Izvor: el-asr.com